

Verksamhetsberättelse för den ideella Föreningen Forskarbyn Ölsdalen

Verksamhetsåret 2010-07-01 till och med 2011-06-30

Föreningens syfte är att stödja personer och grupper som vill reflektera över och dokumentera sina reflektioner kring olika verksamheter (praktiker) i arbetsliv och samhälle (praktikdriven forskning). Föreningens syfte är också att bidra till att erfarenheter, som inte överensstämmer med det redan allmänt kända och praktiserade, får acceptans och spridning i omvärlden.

Föreningen fullföljer sitt syfte genom att praktiskt organisera och anordna sociala och fysiska miljöer som stödjer utforskande, reflektion och skrivande. För att bidra till att erfarenheter och kunskaper får spridning och acceptans driver föreningen en hemsida, där arbetsmaterial från föreningens olika aktiviteter löpande publiceras och blir tillgängligt för fortsatta diskussioner bland föreningens medlemmar.

Föreningen skall vara religiöst, politiskt och ideologiskt obunden. (Se vidare i föreningens stadgar)

Föreningens bakgrund och historia

Föreningen har sina rötter i det medlemsfinansierade forskningsinstitutet kring arbetsvetenskapliga frågor som drevs av Samarbetsdynamik AB mellan åren 1987 och 2007. Institutet kallades "Kunskapsabonnemanget Organisationens mänskliga sida". Varje sommar genomfördes en konferens – öppen för alla intresserade – kring ett tema som just då föreföll aktuellt att belysa djupare eller mer i detalj. Dessutom genomfördes varje månad ett seminarium där inbjudan endast skickades till abonnenterna.

Vid den öppna abonnemangskonferensen 2007 gjordes analysen att de frågor som efterhand kommit i fokus blivit allt mera komplexa. Därför väcktes idén att förändra arbetsformerna mot mera koncentrerade workshops kring olika teman. Erfarenheterna från dessa samtal skulle sedan kunna avrapporteras vid en årlig öppen konferens. Dessa workshops fick arbetsnamnet "Forskarbyn Ölsdalen" – eftersom de under första året genomfördes geografiskt i byn Ölsdalen i anslutning till Samarbetsdynamiks kontor.

I samband med förändringen av arbetsform ändrades också den juridiska formen från ett abonnemangssystem till en ideell förening. Denna bildades formellt vid den årliga konferensen 2008. Stadgar för Föreningen Forskarbyn Ölsdalen fastställdes vid ett extra årsmöte via internet i september 2008.

Stadgar och tidigare års årsmötesprotokoll finns på hemsidan www.forskarbyn.se. Där återfinns också program och dokumentation från konferenserna 2008, 2009 och 2010.

”Kunskapsabonnemanget” drivs vidare av Samarbetsdynamik AB men nu bara i form av en nätsite – www.kunskapsabonnemanget.se – där företaget löpande publicerar sina egna artiklar och annat tillgängligt material, som förväntas vara av mer allmänt intresse. De texter, som växer fram och bearbetas genom Forskarbyns aktiviteter kan också – i den mån författarna finner det intressant – erbjudas spridning i en bredare krets genom ett samarbete med Kunskapsabonnemanget.

Medlemmar

Föreningen hade den 30 juni 2011 44 medlemmar. Årsavgiften för året 2010-2011 var 200:-. Elva nya medlemmar har kommit till under året. Ingen direkt ”medlemsvärvning” har förekommit men årets konferensinbjudan skickades ut genom styrelsens försorg till ett 100 tal personer, som information om föreningen. I övrigt sprids informationen genom att medlemmar berättar om föreningen i sina respektive nätverk.

Styrelse och styrelsearbete

Styrelsen har under året 2010/2011 bestått av:

Monica Hane, ordförande (återstår 1 år av mandattiden)

Bengt-Åke Wennberg, kassör

Lisbeth Rydén, ledamot

Gunilla Hallerstedt, ledamot

Dan Gullmander, ledamot

Britta Edfast suppleant

Karin Eklund suppleant

Krister Janzon och Rolf Andersson, revisorer

Styrelsen har efter årsmötet haft ett styrelsemöte. Mötet hölls den 15 oktober i Göteborg och i anslutning till en föreningsaktivitet. Protokollet återfinns i Bilaga 1. Styrelsen har därefter inte samlats formellt och fysiskt vid något tillfälle. Information inför de beslut som varit aktuella i styrelsen har inhämtats genom telefonkontakter och mail-växlingar. Föreningens AU (Ordförande och kassör) har dock vid upprepade tillfällen diskuterat föreningens verksamhet med övriga styrelseledamöter i successiva separata överläggningar i samband med att man träffats med anledning av olika aktiviteter.

Medlemskontakter och verksamhet

Medlemskontakten har skett genom mail vid 3 tillfällen. Den 17/9; 19/1; 9/4;. Innehållet i respektive mail återfinns i Bilaga 2. Dessutom har information om aktuella aktiviteter löpande lagts på hemsidan under rubriken "På gång i föreningen". Det preliminära innehållet i årets konferens annonserades första gången den 19 januari och medlemmarna uppmanades att komma med egna bidrag. Det slutgiltiga programmet skickades per mail till alla medlemmar den 9 april. Därvid framgick också tid och plats för årsmötet.

Hemsidan har under hösten 2010 helt gjorts om och uppgraderats till Joomla 1.5.14 som ger goda möjligheter för utveckling av olika typer av medlemskontakter och medlemmars publicering av egna texter om så skulle önskas.

Verksamheten i föreningen utgörs i första hand av aktiviteter, som på olika sätt är till stöd för medlemmarnas olika professionella verksamhet men också en förberedelse för att deltagandet i den årliga konferens skall bli så meningsfullt som möjligt för så många medlemmar som möjligt.

Föreningens arbete under året har formerats i ett antal grupper, som vi kallar "kollegier". I kollegierna hjälps man åt att göra den aktuella personens erfarenheter och resonemang trovärdiga och möjliga att diskutera i en vidare krets. Kollegiearbete skall således idealt sett under året vara till direkt och omedelbar nytta både för de medlemmar som engagerar sig i en aktivitet och för dem som kan ha indirekt nytta av att de frågeställningar som bearbetas blir bättre belysta.

I verksamhetsplanen på hemsidan annonserades tio sådana kollegier. Alla kollegier har självklart inte varit lika aktiva – men inget tema kan helt avskrivas utan kommer att bearbetas vidare under det kommande året.

Årets konferens fick namnet Forskarbyn Ölsdalen Open 2011 och titeln "Om svårigheten att komma till tals". Konferensen genomförs 16 – 19 augusti 2011.

Kollegiernas arbetsformer 2010-2011

Kollegierna är grupper på 4-6 personer, som åtagit sig att tillsammans göra ett första utkast till ett välgrundat resonemang om de frågor som kollegiet behandlar – och som kan komma att bli bas för ett seminarium på de kommande årens konferenser. AU har åtagit sig att på olika sätt bevaka att arbetet i kollegierna dokumenteras och sprids.

Övriga medlemmar har löpande under 2010-2011 kunnat ta del av kollegiernas resonemang och möten via hemsidan – men också vara delaktiga genom att inför varje möte i ett kollegium delge kollegiet sina egna frågor, funderingar, litteraturtips och erfarenheter i anslutning till kollegiets tema. Ordföranden har erbjudit sig att vara kontaktlänk mellan medlemmarna och samtliga kollegier – via e-post; facebook eller telefon.

Kollegiet "Integritet och identitet".

Den 16 – 20 maj genomfördes ett antal workshops i Tønnsberg respektive Oslo kring Ole Jacob Thomassens respektive Lisbeth Rydén's pågående arbeten. Avhandlingarna har delvis helt olika fokus men båda problematiserar den förhärskande diskursen när det gäller vad som behöver uppmärksammas i ett relevant arbetsmiljöarbete. Seminarierna kretsade kring hur deras typ av frågeställningar kan studeras på sätt som är relevanta för praktiken och samtidigt förenliga med akademins kvalitetskriterier. Tre föreningsmedlemmar deltog i samtalen förutom Ole Jacob, Lisbeth och deras respektive handledare.

Bjørn Gustavsen – huvudförfattare till boken "Innovasjonssamarbeid mellom bedrifter og forskning - den norske modellen" (2010) – inledde dessutom ett arbetspass genom att presentera sin syn på arbetsmiljöarbetets utveckling i Norden.

Delar av de diskussioner om vetenskaplig metod som fördes under veckan återfinns i dokumentationen inför de inledande seminarierna på tisdagen under Open 2011 – "Språkbruket som ger den professionelle aktören en röst" och kommer att beröras i samband med fredagens seminarium om fokusgrupper. Bjørn Gustavsens inlägg kommer att beröras under tisdagens första seminarium "

Kollegiet "Innovativ organisering"

Lars Bentell, tidigare chefschef vid Jernkontoret, och Bengt-Åke Wennberg har under året haft ett antal kontakter med forskningsfinansiärer, med fackliga organisationer och med motsvarande arbetsgivarorganisationer för att diskutera möjliga samarbetsformer mellan akademien, arbetsgivare och fack som på ett bättre sätt än i dag kan utforska potentialen för svensk industri i ett organiserande som bygger på en hög grad av operatörsmedverkan.

I diskussionerna med olika parter har det producerats ett stort antal texter varav en del återfinns på hemsidan, en del på <http://www.kunskapsabonnemanget.se> och andra är enbart interna arbetsmaterial.

Jernkontorets vd har medverkat med ett uttalande med titeln "Framtidens industriarbete" som under hösten kommer att återfinnas på Jernkontorets hemsida.

Arbetet har ännu inte resulterat i några konkreta samarbetsprojekt. Arbetet i kollegiet kommer att sammanfattas under tisdagens andra seminarium.

Kollegiet "Demokratisering av vetenskapen"

Kollegiets arbete har kretsat kring Gunilla Hallerstedts förslag att lyfta upp hur hela kunskapsområden av stor vikt för vårt samhälle på kort tid kan marginaliseras. Kollegiet har arbetat utifrån böckerna "Det tystade samtalet – om staten,

psykiatrin och försöken att undanröja det psykoanalytiska inflytandet” av Jurgen Reeder, ”Hets” av Sven-Erik Liedman respektive ”Den stora förnekelsen” av Anders Wijkman.

Var och en av ovanstående tre författare ger ett antal kompletterande perspektiv på och exemplifieringar av de diskurser i samhället, som gör en smygande marginalisering möjlig och förklarar varför den kan ske utan opposition.

Kollegiet har träffats fyra gånger under året och reflektioner kring dessa samtal finns på föreningens hemsida där man också diskuterar Gunilla Hallerstedts inlägg på Open 2010 om humanioras kris. Kollegiet redovisar sina reflektioner i onsdagens första seminarium.

Kollegiet "Lokal ekonomi"

Under förra årets konferens diskuterades innehåll och arbetsformer i ett ”projektförslag” som utarbetats i ett samarbete mellan föreningen och Näringslivskontoret i Degerfors kommun. Projektets övergripande syfte var att belysa den lokala ekonomin i en bygds perspektiv. Den mer konkreta frågeställningen gällde hur ”en liten kommun mellan sjöarna Väneren, Vättern och Hjälmaran kan stå pall inför globaliseringens centraliserande krafter”?

Projektet var upplagt i linje med det som nu kallas ”iscensättande forskning” – dvs. man utvecklar kunskap om mycket komplexa företeelser – av typen den lokala ekonomin – genom att initiera en väl förankrad, noga förberedd men realistiskt mångfacetterad aktivitet, som därefter noga följs och löpande utvärderas. Ett stort antal av föreningens medlemmar hade lovat medverka, som resurspersoner. Motivationen att delta härrörde i första hand från ett genuint intresse för själva sakfrågan, men projektet sågs också som möjlighet att i handling demonstrera relevansen i och kopplingen mellan den typ av frågor som föreningen arbetar med.

Degerfors kommun ansökte om medel för projektet hos Leader Mellansjöländet, som emellertid avslag på ansökan med motivet att den saknade lokal förankring och fokuserade för mycket på kunskapsgenerering. Ansökan ”Ett Svartå i full blom redan 2012” återfinns på föreningens hemsida.

En första etapp i ett av de föreslagna delprojekten har emellertid fullföljts trots avslaget. De fem största företagen i Svartå intervjuades med syftet att nyansera bilden av näringslivet i en glesbygd. Arbetet bekräftade den grundläggande hypotesen att glesbygdens industrier är väl så organisatoriskt, tekniskt och affärsmässigt framstående som stora industrier i storstadsområdena. De utgör således en väsentlig potential när det gäller välfärdsutveckling i Sverige. Rapporten, där man kan ta del av erfarenheterna, ”Framtidens arbetsliv finns redan i Svartå – en demonstration av vad man kan utläsa av en andra ordningens företagskarta?” finns på <http://www.kunskapsabonnemanget.se> och på föreningens hemsida.

Kollegiet "Fackets kulturkris"

Samtal har under 2010 - 2011 förts med Rolf Andersson (om SF), med Sture Ernfridsson (om SKTF) och med representanter för IF Metall. Resultatet av samtalen får hittills ses som interna arbetsmaterial. Kollegiets reflektioner och tankar om frågan kommer att redovisas så småningom.

En artikel "Facket och den svenska modellen" av Bengt-Åke Wennberg och Monica Hane finns tillgänglig på Forskarbyns hemsida. Artikeln är en bearbetning av "Det svenska alternativet – att värna om den samlade medarbetarkraften" som publicerades 2010 och återfinns på kunskapsabonnemangets hemsida.

Kollegiet "Omdömet framväxt"

I december träffades Patrik Elisson, Henri Kinnunen, Dan Gullmander, Monica Hane, Bengt-Åke Wennberg hos Fredrik Lundqvist, Lysekils trafikskola för att diskutera utbildningsprinciper som främjar framväxten av omdöme.

Detta är en viktig diskussion som förts internationellt genom det projekt som kallas GADGET (Guarding Automobile Drivers through Guidance Education and Technology). Problemet har också aktualiserats i Sverige genom en doktorsavhandling av Sonja Forward som undersökt den mänskliga faktorn bakom trafikolyckor.

Trots ovanstående genomgripande undersökningar och rekommendationer, och trots att man från Lysekils Trafikskola getts möjlighet att aktivt delta i utbildning av trafiksskolelärare och förarprövare med anledning av den nya kursplanen, så har trafikskolan svårt att få gehör för att införa nya undervisningsformer och en typ av förarprovning som är mer kongruent med ovanstående utredningar och diskussioner.

Diskussionerna under mötet avslöjade att en svårighet tycks vara att språkbruket kring trafikutbildning och om trafiksäkerhet utgår från en objektifierad topik, som därmed utesluter trafikanterna som väljande varelser. Diskussionerna – som utmynnade i ett förslag att istället använda en topik som bygger på "spelteori" – har dokumenterats i en text "Om trafiksystemets karaktär" av Henri Kinnunen och Bengt-Åke Wennberg som finns upplagd på hemsidan. Arbetet kommer att redovisas i onsdagens andra seminarium.

Kollegiet "Medarbetarenkäter"

Under förra årets konferens initierade Lena Bengtsson Malmeblad och Britta Edfast en diskussion om möjliga alternativ till de medarbetarenkäter, som många medlemmar nu finner meningslösa och ibland till och med destruktiva.

I mitten av januari samlades ett tiotal medlemmar i Norrköping för att fortsätta diskussionen om Medarbetarundersökningarnas metodologi – och om möjliga alternativ. Ett underlag för diskussionen publicerade Bengt-Åke Wennberg på kunskapsabonnemangets hemsida under rubriken "psykosocialt" – "Tankar om medarbetarundersökningar". Arne Anderssons reflektioner efter mötet återfinns på föreningens hemsida .

Under mötet växte behovet fram av "konkret research" för att försöka klarlägga varför dessa enkäter genomförs, trots den kritik som nu allt oftare framförs – och för att komma vidare med förslag om mera relevanta alternativ.

Kollegiet avsåg att arrangera ett uppföljande möte i juni. Svårigheter att hitta möjliga mötestider medförde att man i stället genomförde fyra mindre möten kring enskilda medlemmars frågeställningar och på olika ställen i landet. Därmed fullföljdes syftet att kunna sammanställa några av de erfarenheter som genererats under våren. Arbetet i kollegiet kommer att fortsätta under hösten men redovisas översiktligt under fredagens avslutande seminarium.

Övriga kollegier och aktiviteter

Karin Eklund och Bengt-Åke Wennberg har fortsatt sitt arbete kring frågan om varför kunskapen om god pedagogik inte får genomslag i skolan. De redovisar sina reflektioner under tisdagens tredje seminarium. Arbetet förväntas fortsätta under hösten med ledning av de diskussioner som kommer att föras på Open.

Per Thorsell har tagit initiativ både till ett kollegium kring den diskurs som blockerar samtalen om småskalig energiproduktion och till ett kollegium för att belysa korruptionens natur. Tankarna kommer att presenteras under torsdagens första seminarium. Kollegiet förväntas expandera under hösten.

Lillemor Lundgren har utnyttjat "skrivarstugan" i Ölsdalen i samband med sitt arbete med en analys av hur den psykosociala arbetsmiljön hanterats under olika epoker inom Arbetsmiljöverket. Projektet redovisas under torsdagens andra seminarium.

Sju medlemmar deltog vidare i ett öppet seminarium anordnat av Göteborgs Universitet den 14 oktober. Seminariets tema var "Vad skall vi ha universiteten till". De olika föredragen speglade en stor oro både inom och utanför universiteten kring den utveckling som nu sker. Föreningen ordnade dagen efter ett gemensamt postseminarium hos Gunilla Hallerstedt kring temat "Humanismens betydelse för arbetslivet". Bengt-Åke Wennbergs reflektioner efter mötet " Och aldrig mötas de två" återfinns på hemsidan.

Ölsdalen den 11 juli 2011

Styrelsen för Föreningen Forskarbyn Ölsdalen